

Koalíciós seregtestek hadtápbiztosításának problémái

(Fordította: *Barna Ibolya kpa.*)

A Varsói Szerződés tagállamai hadtápbiztosítási rendszereinek rendezése terén nagy hozzájárulást jelent az a nemrégiben elfogadott okmány, amely meghatározza az Egyesített Fegyveres Erők hadtápbiztosítása megszervezésével kapcsolatos alapvető téziseket. Azonkívül, a közös gyakorlatok során hasznos tapasztalatokat gyűjtöttünk a hadtáp különböző hadműveletek folyamán végrehajtott munkáját érintő kérdések terén is. Mindez megteremti a szükséges előfeltételeket a koalíciós seregtestek hadtápbiztosítása részletkérdéseinek konkrétabb kimunkálásához.

Jelen cikkben megkíséreljük néhány ilyen részletkérdés megvizsgálását.

A szervezési és hadműveleti jellegű problémák szükségessé teszik olyan feladatok megoldását, mint a hadműveleti seregtestek hadtápjá egységes szervezeti felépítésének elérése, a hadtáputánpótlás általános elveinek kidolgozása, amelyek megfelelnek a koalíciós seregtestek létrehozása lehetséges változatainak, a hadtáperők és eszközök manővere a különböző nemzetiségű seregtestek között.

A szervezési felépítések egységesítéséről szólva mi nem a hadtápegységek és intézetek egységes törzseinek kidolgozását és elfogadását tartjuk szem előtt — jóllehet bizonyos értelemben ebben is lehetséges maximális megközelítés. Mint a közös gyakorlatok tapasztalata bizonyítja, annak különös fontosságáról van szó, hogy egytípusú seregtestek összességében egységes szervezésű és egyenlő lehetőségekkel bíró hadtápegységek és intézetek legyenek. Ennek az egységnek az elérése lehetővé teszi a hadtápbiztosítás tervezésében, vezetésében még ma is előforduló nehézségek kiküszöbölését, és megkönnyíti egységes rendszerének kialakítását.

Úgy tűnik, hogy ezekből az elgondolásokból kiindulva célszerű lenne minden szövetséges hadseregnél az olyan egységes kapacitással bíró hadtápegységek egységes felépítését elfogadni, mint a gépkocsiszállító, be- és kirakó, közúti-komendáns, egészségügyi, tábori sütőde stb. egységek. Véleményünk szerint nem kevésbé fontos elérni az egységességet a hadtáp vezetési szervek felépítésében és a hadtápegységek és intézetek alárendeltségében, amelynek hiánya megnehezíti a hadtáp irányítását. Ezt nyom követhetjük a következő példa segítségével. Ha például, a koalíciós seregtest katonai közlekedésének irányításában valamennyi szállítószolgálat vezetését összpontosították, az ő állományában levő más nemzeti-

ségű seregtestnél pedig ezek a szolgálatok a parancsnok hadtáphelyettesének, vagy azok közül egyesek a parancsnoknak vannak kijelölve és alárendelve, úgy nem nehéz elképzelnünk az egységes vezetési rendszer társzintjei szolgálati személyeinek bonyolult kölcsönös kapcsolatát.

A hadműveleti seregtest hadtápbiztosítási rendszerében irányadóként fogadják ma el azt az általános elvet, amely megköveteli, hogy a hadtáp készenléte megfeleljen a biztosítandó csapatok készülségi fokának. Ezt az elvet tudományosan megindokolták, s az megköveteli, hogy egyik nemzeti csapategységnek egy másik szövetséges hadsereg seregtestének állományába történő bevonása során átadják részére a megfelelő hadtápegységeket és -intézményeket is. Ez az adott kérdés konkrét viszonyokra alkalmazott megoldásában bizonyos differenciálás szükségességéről tanúskodik. Abban az esetben, ha a seregtest koalíciós összetételben készül fel a tevékenységekre, úgy hadtápegységei és -intézetei között — véleményünk szerint — állandó készülségben kell tartani legalább a minimálisan szükséges gépkocsi szállítóeszközöket, híradóalegységeket a hadtáp vezetési pont teljes értékű hírközpontjának szétbontakoztatása céljából, valamint egy közúti komendáns alegységet a mozgás irányítására abban az időszakban, amikor a hadtáp a hadműveleti rendeltetésű körzetbe jut.

Ami pedig a többi hadtápegységet és intézetet (teljes mértékben feltöltött csapathadtáp esetén) illeti, azoknak — véleményünk szerint — olyan mozgósítási határidőkkel kell bírniuk, amelyek megfelelnek a második lépcsőben előrevonásra tervezett harcoló csapatok számára megállapított időnek.

Ráadásul — véleményünk szerint — erre az időre kell betervezni azoknak a bizonyos egységeknek és hadtáp hadműveleti csoportoknak az előrevonásra való készenlétét is, amelyek a koalíciós seregtest hadtápjához átadásra kerülnek.

Ha a koalíciós seregtestnek egy másik, korábban saját nemzeti csoportosításnak állományában ténykedett seregtestet adnak át, úgy annak rendelkeznie kell a hadtápegységek és intézetek meghatározott összességével, és a nemzeti normákban előírt valamennyi anyagi eszközzel ellátnak kell lennie. Egyidejűleg a hadműveleti seregtest hadtápjának állományából, vagy a Központ tartalékából bizonyos hadtápegységeket és hadműveleti vezetési csoportot kell kijelölni. Ezáltal létrejönnek a hadtáp szövetséges csapatok érdekében végzett folyamatos munkájához szükséges feltételek. Az adott kérdés megoldása mellett — véleményünk szerint — egy sor fontos feltételt kell betartani:

— a kijelölendő erőknél és eszközöknél olyan fokú mozgékonyással kell rendelkezniük, amelyet a hadműveleti seregtesttől megkívánnak, következőképpen, a csapatoknál és intézeteknél rendelkezésre álló szállítóeszközöknél biztosítaniuk kell az anyagi eszköz- és anyagtartalék minimum 50%-ának felemelését egy fordulóban;

— a megerősítésre kijelölendő hadtápegységek és intézetek szervezeti felépítésének feltételeznie kell a megfelelő hadtápegységek és intézetek gyors létrehozását a felbomlott hadtápbiztosítási rendszer helyreállításának szükségessége esetén, az ezen hadtápegységeknél és intézeteknél létesítendő anyagi eszközkészletek pedig foglalják magukba az adott szö-

vetséges csapatok számára szükséges mind egységes, mind sajátos nomenklatúrákat;

— a kijelölt erők és eszközök felhasználásának alapvetően a koalíciós seregtest tervei szerint kell történnie és nem kizárólag csak a szövetséges hadsereg érdekében.

A koalíciós seregtesthez kijelölendő kiegészítő hadtápegységekre és intézetekre szükség lehet a helyzet hirtelen megváltozása esetén végrehajtható erő- és eszközmanőver megvalósítása során, valamint a közösen tevékenykedő csapatok hadtápegységeinek részvételét igénylő egyéb feladatok megoldásában. Ez a szükséglet rendszerint az ideiglenes átrakó körletek, anyagi biztosítási repülőterek stb. megszervezése során merül fel.

A nemzeti seregtestek (magasabbegységek) saját országuk tartalékai-ból történő anyagi biztosításának elvei megvalósítása során felmerülő problémák nagyon sokrétűek. Így például, a nemzeti hadművelati seregtestek saját országuk közelében, vagy önálló irányokban folytatott tevékenységei esetén azok hadtápbiztosítását teljes mértékben az adott ország központ hadtápjja fogja megszervezni.

Koalíciós seregtest állományában folytatott közös tevékenységek során pedig, amikor a nemzeti hadseregek raktáraiból történő ellátás nehézségbe ütközik, a szövetséges csapatok anyagi biztosítását véleményünk szerint teljes mértékben a koalíciós seregtest magasabb hadtápszervein keresztül közös rendszerben, a hadtápbiztosítás egységes elveinek megfelelően kell megoldani.

Ilyen szervezés mellett a koalíciós seregtest állományában tevékenykedő csapatok anyagi biztosítása lényegében véve egy csatornán — a seregtest hadtápján — keresztül történik. Nyilvánvaló, hogy az anyagi eszközök különböző forrásokból, többek között a nemzeti fegyveres erők között hadtápjától fognak rendelkezésre állni.

Másféle utak is lehetségesek, de azok bármelyike esetén elengedhetetlen egy sor konkrét kérdés részletes kimunkálása, így például a számítási és kölcsönös elszámolási módok, a hadműveletre nélkülözhetetlen szükségletek kiszámítása; az anyagi eszközök fogyasztás kereteinek megállapítása, a kiutalásokra vonatkozó igénylés felterjesztésének rendje stb.

Most, az anyagi biztosítás összehangolt általános elveinek birtokában szövetséges hadseregeink illetékes szolgálatainak — véleményünk szerint — ki kell dolgozniuk e kérdések megoldásának egységes, kölcsönösen elfogadható módszereit, s ami legalább olyan fontos — az okmányszerkesztés egységes formáit. Ez okmányoknak — magától értetődően, valamennyi szövetséges hadseregben jogerővel kell bírniuk, mind a kölcsönös biztosítás megvalósítása idején, mind pedig az azt követő elszámolások során.

Más nemzetiségű csapatok anyagi biztosításának szükségessége igen gyakran más okoknál fogva is felmerülhet, például: a sebesültek gyógyintézeti szükségleteinek kielégítése — azok nemzeti hovatartozásától függetlenül, a katonai gépkocsitakon és vasutakon közlekedő egyes gépkocsik és kis alegységek, a más nemzetiségű magasabbegységek és seregtestek mellett ideiglenesen tartózkodó alegységek és kis egységek (köztük a különböző eszközökkel rendelkező hadművelati csoportok) személyi álló-

mányának, a szövetséges repülőtereken tartózkodó repülőgépek és személyi állomány stb. szükségleteinek kielégítése kapcsán.

Úgy véljük, hogy a felsorolt esetekben célszerű lenne megállapítani bármely nemzeti hovatartozású katonák egységes kötelező anyagi biztosítási szabályait a kölcsönös elszámolási okmányok minden egyes esetben történő betérjesztése nélkül, de az összesítő adatok országonként külön-külön, a megfelelő havi, vagy negyedévi elszámolásba történő besorolásával.

Végül, az egységes rendszerű anyagi biztosítás problémáinak megoldásában rendkívül fontos jelentőséggel bír az anyagi eszközök további szabványosítása és egységesítése.

Véleményünk szerint, minden lehetőség megvan arra, hogy a szövetséges csapatoknál az üzemanyagellátó szolgálat eszközeinek csaknem teljesen egységes nomenklatúrájával, az ételmezési, egészségügyi-szolgálat, sőt még a ruházati szolgálat számos cikkében is jelentős mennyiségű egységes nomenklatúrával rendelkezünk.

Ennél fogva nem szorul bizonyításra, hogy minden olyan nomenklatúrára vonatkozóan, melyek bizonyos eltéréssel bírnak, és nem kerülnek teljes egységesítésre vagy szabványosításra, idejekorán ki kell dolgozni az elfogadható egyértelmű cseretáblázatokat.

A koalíciós seregtest hadtápvezetésének problémái, mint ismeretes, nagyon sokrétűek. Ezek közül csak azokat fogjuk érinteni, amelyekkel a gyakorlatok, különösen a szövetséges csapatok saját nemzeti állományából koalíciós állományba történő áttérése során gyakran kell találkozunk.

A nemzeti állományban ténykedő és koalíciós állományba kerülő seregtestnek meg kell kapnia saját nemzeti parancsnoksága hadtáp-direktíváját (vagy rendelkezését), amelyben meg kell adni a hadtáp összetételét meghatározó utasításokat, az áttérés pillanatában az anyagi erők szintjét, a hadtáp minden felesleges tehertől való megszabadításának rendjét, egyes esetekben pedig a kijelölt körletre történő előremozgás hadtápbiztosításának rendjét, és más kérdéseket. Nyilvánvaló, hogy a nemzeti seregtest számára is nélkülözhetetlenek a Központ megfelelő utasításai.

A koalíciós seregtest állományába kerülő csapatok számára a küszöbön álló hadművelet hadtápbiztosítása megszervezését meghatározó alapvető dokumentum — a hadtáp-direktíva. Ennek elkészítése céljából a hadtápvezetésnek rendelkeznie kell az alárendelt szövetséges seregtest hadtápbiztosítási szervezési sajátosságaira vonatkozó adatokkal.

A koalíciós seregtestbe csapatokat átadó seregtestnek a következő adatokra van szüksége:

- hadtápviszonylatban az átalárendelés határideje és rendje;
- a hadtáp összetétele, s az abban lehetséges változások;
- milyen mennyiségű anyagi eszközzel kell rendelkeznie a hadtápnak az átadás pillanatában és azok feltöltésének rendje;
- a nemzeti seregtest milyen hadtáperőit és eszközeit jelölik ki a koalíciós seregtest hadtáp alárendeltségébe és milyen határidőre;
- azok a feladatok, amelyek a seregtest biztosításával kapcsolatban a hadtápra hárulhatnak annak koalíciós állományba történő átadása után.

Egyes esetekben, ha mindkét seregtest szomszédos irányban tevékenykedik és sávjaikban a nemzeti Központ hadtáperői és eszközei bon-

takoznak szét, a csapatokat átadó seregtestnek kiegészítő adatokra van szüksége a központi hadtáp egységeinek és intézményeinek munkarendjére, a nemzeti, a koalíciós seregtest és az ország központi hadtápszervei kölcsönös együttműködésének rendjére stb. vonatkozóan.

A nemzeti seregtestet saját állományába átvevő seregtestnek pontos adatokra van szüksége a következő kérdésekre vonatkozóan:

— a nemzeti seregtest érkezésének ideje, a hadtáp állapota és anyagi eszközökkel való ellátottsága;

— a nemzeti parancsnokság hadtápjának lehetséges megerősítése erőikkel és eszközökkel (milyenek, honnan, hol és milyen időtartamra);

— a nemzeti parancsnokság által kijelölésre kerülő anyagi eszköztartalékok, azok szállítási ideje és rendje;

— a sebesültek és meghibásodott technika hátraszállításának előírt rendje;

— a nemzeti hadsereg központi hadtápjával és a nemzeti seregtest hadtápjával való együttműködés rendje.

A hadműveleti seregtestek hadtáp vezetési szervei egymás közötti és a koalíciós tagállamok hadseregeinek központi hadtápszerveivel való együttműködése feltételeinek vizsgálata arra a következtetésre vezet, hogy a koalíciós seregtestek hadtápvezetési pontjain állandóan jelen kell lennie azon országok központ hadtápjára hadműveleti csoportjainak, ahonnan egyes seregtestek, vagy magasabbegységek tevékenykednek.

Gyakorlatokon az ilyen csoportokat — mint ideiglenes csoportokat — különböző módon hozzák létre. Legáltalánosabb az, hogy bevonják ebbe a központi vezetést, vagy az együttműködő seregtestek hadtáptisztjeit. Ezek a tiszti csoportok, elsősorban ténykedve ilyen szerepben, eléggé felkészületlenek lehetnek. Azonkívül, a tisztek egy részének kivonása a ténykedő szervekből jelentős mértékben gyengíti azokat, melynek egyenes következménye az a törekvés, hogy a minimumra csökkentsék a kijelölt hadműveleti csoportok állományát.

Véleményünk szerint a fegyveres erők hadtáptörzsei mellett háború idejére célszerű lenne előirányozni szervezetszerű hadműveleti csoportok létrehozását. Ezek a csoportok felhasználhatók lehetnének saját fegyveres erőiken belül is: gyorsan létrehozott ideiglenes csapat csoportosítások hadtáp irányításának szükségessége esetén, bármely váratlanul felmerülő feladat megoldására, tartalék minőségében és más esetekben.

Befejezésül megemlítjük, hogy korunkban, amikor katonai tevékenységünket mind jobban áthatja az elektronikus számítástechnika és annak nyomában a csapatvezetés automatizálása, valamennyi szövetséges hadseregnél egységes formalizált hadtápanyagokat kell meghonosítani.

Célszerűnek látszik az akadémiákon folyó parancsnoki kiképzés rendszerében a hadtáptiszteket megismertetni a koalíciós hadműveleti seregtestek hadtápbiztosításának sajátosságaival és bevezetni a szövetséges hadseregeknél érvényben levő hadtápbiztosítási elvek és okmányformák tanulmányozását.

Időszerűnek tekintjük ama javaslat felvetését is, hogy a közös gyakorlatok folyamán vezessék be az együttműködő hadműveleti seregtestek között a hadtápszerveknél beosztott tisztek kölcsönös cseréjét.